
Bojovník

Největší bitva může být s vlastní minulostí

Future D. Fidel

Moïse odjížděl do Gomy v úterý. Dohadoval se s otcem až do chvíle, kdy ho táta posadil do autobusu. Když jsem ho viděl odjíždět, bylo mi smutno, a když jsem se s ním loučil, nejradši bych se rozbrečel, opravdu. Ale všechn smutek se rozplynul, když jsem viděl, co mi Moïse nechal na posteli. Ležel tam jeho prak.

Myslel jsem, že když už Moïse odjel, nastane doma klid. Dny plné hádek skončily. Ale u večere se táta tvářil ještě vztekleji než kdy dřív. Maminka z něho byla nešťastná, a taky mu to řekla. Chtěla, abychom s Moïsem odjeli všichni. Otec jí odpověděl, že on musí zůstat a chránit naši zemi. Mluvil o tom, že je všude plno zlodějů a špatných lidí, kteří by chtěli ukrást to, co patří konžskému lidu. Když viděl, jak se tvářím ustaraně, a všiml si, jak se na něho dívá Rita, usmál se a dodal: „Všechno bude brzo za námi. Zase bude všechno v pořádku.“

Když jsme šli večer s Ritou spát, ležel jsem v posteli a přes zeď poslouchal hlasy rodičů. Pořád se ještě hádali. Cítil jsem ve vzduchu nějakou změnu. Když se slunko uložilo za obzor ke spánku, město ztichlo, jako by se z něho stalo město duchů. Měl jsem dojem, že se něco blíží.

Druhý den ráno bylo pořád ještě nezvyklé ticho. Neslyšel jsem kokrhát žádné kohouty. Během posledních dní lidé všechnu svou drůbež upekli, aby neposloužila k jídlu povstaleckým vojákům. Ve vzduchu visela spousta těžkého kouře, takže jsem lapal po dechu. Otec odjel do práce a já jsem vyšel hned po něm a zamířil do školy. Rita zůstala doma. Slyšel jsem matku, jak říká, že jí není dobře, ale myslím, že byla jenom hodně smutná.

Ten den se nepodobal žádnému jinému a znamenal začátek spousty hrůz, které právě nadcházely. Když jsem přišel do školy, začal se mě učitel vyptávat, kde pracuje otec. Nechápal jsem proč. Pak jsem šel do hodiny francouzštiny a tam se nás učitel pan Tambu každého ptal, co by chtěl dělat, až bude velký. Aisha, která seděla přede mnou, odpověděla, že se stane švadlenou.

Neměl jsem příležitost panu Tambuovi povědět, že já chci nosit bílou košili, kalhoty a vázanku a být jako táta, protože se začala ozývat střelba a z oblohy duněly výbuchy. Přišlo mi to, jako by se nebe chystalo roztrhnout. Všichni jsme zpanikařili a pan Tambu dělal, co mohl, aby nás uklidnil, ale někteří žáci se rozplakali a běhali po třídě jako kuřata, která honí liška. Já jsem seděl v lavici, nehýbal jsem se a pokoušel jsem se přijít na to, co se děje.

Rachot výbuchů byl čím dál silnější. Z okna jsem viděl, že všechno, co bylo v dohledu, zavalil mohutný oblak kouře. Slyšel jsem, jak venku na chodbě křičí děti z jiných tříd. Jejich křik byl pořád hlasitější.

Viděl jsem, jak z oblaku dýmu vyjely tři staré nákladáky s korbami plnými rebelů a zastavily na hřišti. Všichni z aut vyskákali a seřadili se vedle nich. Žádný se mi nezdál starší než třináct let. Nejmenší vypadali tak na pět. Všichni ale byli ozbrojeni buď mačetami, nebo automatickými puškami AK-47. Věděl jsem, jak se ta zbraň jmenuje, protože mi to řekl otec, když četl novinové články o rebelech.

Vpředu jsem viděl chlapa obrovského jako medvěd. Zařval něco na ten houf rebelů, ale nerozuměl jsem, co říká. Tlupa se začala rozptylovat do čtyř směrů, aby povstalci zaútočili na jednotlivé budovy. Byli tak mladí, že mohli klidně chodit do naší školy. Ten chlap jako medvěd se otočil a podíval se směrem ke mně.

Poznal jsem ho. Jmenoval se Matete a byl velitelem povstalců. Z pohledu na jeho divoce rozčuchané vlasy jsem se celý roztrásl. Do očí jsem mu neviděl, protože měl nasazené brýle proti slunci.

Viděl jsem dost a rychle jsem se schoval pod lavici. Už jsem si načural do kalhot. Pan Tambu na nás křičel, ať všichni utíkáme a nikdo se neohlíží za sebe. Já jsem nikam neutíkal. Pan Tambu mě vytáhl zpod lavice a pokusil se mě vyhodit z okna. Viděli jsme, jak povstalci shánějí na hřišti děti do skupinek. Některé, asi tak staré jak já, nakládali na korby nákladáků. Spatřil jsem, jak jeden z rebelů zvedl mačetu a zabil malého školáka. Později jsem si uvědomil, že byl ještě moc malý na to, aby bojoval.

Když pan Tambu viděl, co se venku děje, stáhl mě zpátky z parapetu a schoval mě do skříně, která stála vedle. Jak zamykal dvířka, slyšel jsem zvenku nějaký řev a potom se ozval výbuch. Hodili do místnosti granát. Když explodoval, vyšla taková rána, že jsem skoro ohluchl. Slyšel jsem ale, jak venku před třídou někdo křičí. Vevnitř se žádné lidské hlasy neozývaly. Nevím jistě, jak dlouho jsem ležel schovaný ve skříně, ale nakonec jsem otevřel dvířka a vyhlédl ven. Všechny lavice ve třídě se válely pozpřevracené na zemi a některé ležely na mrtvém panu Tambuovi. A taky na několika mých spolužácích. Vůbec jsem nevěděl, co mám dělat, ale pomaličku jsem se vydal ke dveřím. Vykoukl jsem z okna – všechny nákladní vozy byly pryč, nikde žádný rebel.

Pak jsem uslyšel kroky, které mířily k naší třídě. Chtěl jsem se schovat zpátky do skříně, jenže jsem na něčem mokřím uklouzl a spadl. Přitom jsem natropil pěkný randál a kroky venku se zastavily, ale potom zase pokračovaly, rychleji a ztěžka. Hluk kroků se ozýval pořád blíž a blíž. Celý zděšený jsem počítal s tím, že za chvíli umřu. Někdo strčil do dveří, které byly napůl vyvrácené z pantů, a vytřeštil jsem hrůzou oči.

„Iso!“ vykřikl ten člověk. „To jsem já, Moise!“ Roztřásl jsem se po celém těle. Nemohl jsem věřit vlastním očím, ale cítil jsem, jak pode mě bratr vsunul ruce a zvedl mě. Těsně vedle ležel můj mrtvý učitel. Věděl jsem, že je to všechno doopravdy.

Moise mě vzal na záda a rozběhl se domů. U silnice stála skupinka učitelů a nikdo neřekl ani slovo, když jsme je míjeli cestou přes školní dvůr. Na zemi tam ležela malá těla v modrých a bílých uniformách jako mrtví králíci. Moise přiskočil hromádku těl, aby se vyhnul stružce krve, která tekla po tvrdé vysušené hlíně. Pustil mě jenom jednou, aby si mohl otřít obličej.

Domy kolem ulic hořely. Stíny hutného kouře visely nad městem, jako by se sama obloha zahalila do pošmourného dne. Připadalo mi to, jako kdyby bylo léto a zima současně. Do nosu se mi dral pach pečeného masa, ale nevyvolával pocit hladu. Zvedal se mi z něho žaludek. Moise cestou po ulicích klíčkoval a schovával se. Skryli jsme se za jednu zeď a pozorovali několik mých kamarádů, které odváděl vzbouřenec pod namířenou zbraní. Museli mít ruce sepjaté za hlavou. Nevěděl jsem, kam je vede, ale určitě někam, kam bych já jít nechtěl. Také jsem věděl, že ani seberyhlejší nohy kulce neutečou.

Když jsme se dostali blíž k domovu, zahlédli jsme další vojáky. Naháněli lidi do jednoho z velkých domů a viděli jsme, jak ho potom podpálili. Lidé uvnitř řvali a prosili o život, ale rebelové stáli venku s připravenými zbraněmi, aby zastřelili každého, kdo by chtěl utéct. Oheň, nebo kulka. Jiná možnost nebyla.

Utíkali jsme s bratrem od toho domu pryč, do lesa. Moíse mě napůl nesl, napůl vlekl, až jsme se dostali přes plochu vysoké trávy na pěšinu, která vedla k našemu domu.

Jak jsme se přiblížili k řece Rusizi, slyšeli jsme z druhého břehu vzteklé klukovské hlasy. Víc a víc se k nám blížily – byli to rebelové a věděli jsme, že budou ozbrojení.

Moíse se rychle obrátil a vrhl se do řeky. Poručil mi, abych se ponořil pod hladinu a nelezl na břeh. Z říčního dna vytrhl několik dutých rákosových stvolů a jeden mi podal. Ukázal mi, jak skrz tu trubičku mám dýchat, aby jí nad vodu trčela jenom špička. Schování pod hladinou jsme popolézali do krytu pod mangrovníky na protějším břehu řeky. Rebelové zatím přebrodivili řeku a kamsi zmizeli. Jakmile jejich zlostné hlasy utichly, vylezli jsme z řeky a rozběhli se domů. Z dálky jsme slyšeli výstřely. Jak jsme se blížili k našemu domu, ozýval se před námi křik a nářek. Od nároží na konci ulice utíkali lidé. Pak se jako na povel všichni zastavili. Nikdo už neutíkal. Všechno úplně ztichlo.

Přilétaly kulky a lidé se snažili rozprchnout. Při každém výstřelu to se mnou trhlo. Náš Land Cruiser stál zaparkovaný na příjezdové cestě a z domu jsem slyšel ženské kvílení. Ta žena velmi hlasitě naříkala, ale naráz ztichla. To ticho mi připadalo hlasitější než její křik. Svět se zastavil. Ani jeden muž neřval, žádná žena nekřičela. Slunce spadlo z oblohy.

Bratr mi naznačoval, abych se ani nehnul a byl zticha, a pak nahlédl za roh, za kterým jsme se schovávali. Já taky a viděl jsem odtud všechno úplně jasně.

Zrovna když jsme se chystali rozběhnout domů, přiřítíl se vojenský nákladák plný povstalců, prudce zabočil kolem rohu a zastavil za našim Land Cruiserem.

Řídil ho ten stejný chlap, kterého jsem viděl na školním hřišti. Vystoupil a vojáci seskakovali z korby, pokřikovali a řvali v několika nářečích a zaútočili na dům. Na náš dům. Vykopli dveře a zmizeli uvnitř. Někteří kluci začali rozbíjet okna našeho auta pažbami pušek. Dva zase stáli na hlídce s auto-

maty připravenými k palbě. Nevěděl jsem, co budeme dělat, ale v té chvíli se z našeho domu začaly ozývat výkřiky. Muži hulákali. Zvonilo rozbíjené sklo. Praskal ničený nábytek.